Secțiunea: **Apărarea spațiului dintre Prut și Nistru în perioada 1918-1939. Aspecte politice și militare**

Organizator secțiune: **Ion GIURCĂ**

.....

Contestarea Basarabiei. Acțiunea subversivă sovietică într-o provincie românească (1918-1940)

Octavian ȚÎCU,
Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova

Scrierile românești și occidentale cu privire la instaurarea comunismului în spațiul românesc de cele mai multe ori se focusează asupra anului 1940-1941, acreditând ideea că ocuparea Basarabiei de către armatele sovietice a demarat primul

experiment plenar de comunizare a românilor. Această abordare reflectă doar parțial realitatea, deoarece românii au trăit „comunismul" începând cu anii 1917-1918, atunci când Basarabia și chiar Vechiul Regat, în condițiile Primului Război Mondial, vor intra în vâltoarea revoluției ruse, la Chișinău și Iași, existând planuri de instaurare a „Puterii Sovietice" pe ambele maluri ale Prutului.

O privire de ansamblu asupra politicile sovietice față de România Mare ne arată un instrumentar divers, cu rezonanță asupra actualității chiar, dintre care se desprind trei componente importante: activitatea diplomatică de contracarare a suportului extern pentru posesia românească a Basarabiei; coordonarea acțiunii subversive sovietice din România și Basarabia, atât prin organizarea mișcării comuniste, cât și prin subminarea autorității administrației românești; crearea Republicii Autonome Sovietice Socialiste Moldovenești (RASSM) și proiectarea concurenței de modelare identitară asupra românilor de la est de Prut. În această cercetare vom prezenta o radiografie a acțiunii subversive sovietice în Basarabia interbelică care a avut mai mule scopuri, printre care contestarea autorității administrației românești în provincie, mobilizarea basarabenilor de diferite naționalități contra statului român, prezentare în interiorul și exteriorul statului sovietic a unui spirit contestatar în Basarabia contra noii orânduieli românești și nu în cele din urmă pregătirea anexării sale, care va avea loc la 28 iunie 1940. O asemenea abordare ne arată un plan anexionist pregătit cu meticulozitate, desfășurat și în alte state limitrofe (chiar în perioade diferite, inclusiv în actualitate), fapt care are menirea de a depăși efectele paradigmei ultimatumului sovietic ca unul căzut „din senin, ca un trăsnet", de multe ori vehiculat în explicarea tragediei românești din vara anului 1940.